סרט ★ סרט ★ סרט

בעריכת נעמי גולן

חוב כבד לאבא

אלברטו אקספרס ● קולנוע פאר

אלברטו המיואש, שולה עיניים תוהות למיומם – מאין יימצא את שלושים המיליונים שהוא חייב לאביו על גידולו מגיל אפס ועד התחנה?

בהנחה שרוב קוראי אבות לבנים, מה דעתכם על הרעיון הבא: לפני שהבן יוצא מן הבית כדי להתחתן ולהקים לעצמו בית משלו – הושיבו אותו אל השולחן במטבח או בסלון, קחו מחשבון ליד, וחשבו את כל ההוצאות שהיו לכם בגידולו, מן הגרבר והטיטולים, דרך "מס שיפורים" בבית הספר ועד לתשלום עבור יישוב שיניים, אגרת בחינות בגרות ושיעורי נהיגה... את סרט הנייר של התחשיב הארוך הזה, הגישו לבן ובקשו שישלם את החוב, טרם שיהפוך לאב לבנו שלו...

כך נוהג, על כל פנים, אביו האיטלקי של אלברטו, בסרט הקומי־הזוית־חלומי ששמו אלברטו אקספרס. סרטו של הבמאי ארתור ג'וֹפה. אלברטו לא מתייחס לדרישת האב ברצינות עד לאותו לילה שבו רעייתו עומדת ללדת את בכורו. בחצות הליל, כשהרעייה אוזרת את המזוודה שעליה לקחת לבית היולדות, מתעורר אלברטו כאחוז סיוט, ונזכר בחובו לאביו. חוב של למעלה משלושים מליון. מאין ישלם?

הוא מנסק מדיירתו אל הלילה הקר של פריס, עיר מגוריו הנוכחיים, מגיע כאחוז דיבוק אל רכבת הלילה פריס־רומא, ומחליט לנסוע לבית אביו כדי "לגמור חשבון" או לשכנע את האב שיוותר על החוב. מה שמתרחש מקנע זה ברכבת – רומה לחלום ארוך, סוריאליסטי, מצולם בצורה יפיפיה, שכל כולו סצינות שלא מן העולם הזה.

קטעים של לוליינות ואסאירה, רגעים בהם מחליט אלברטו לשדוד את כל הנוסעים כדי לממן בכספם ותכשיטיהם את "החוב לאבא", נדירה בלתי פוסקת, חלומית, מקרון לקרון. ונידנוד בלתי פוסק של הרכבת הנוסעת, בנופים המתחלפים של דרום צרפת וצפון איטליה. לצלם פיליפ ורלט חלק ניכבד בהרגשה החלומית שהסרט הזה משרה.

באחת הסצינות פוגש אלברטו ככל אבותיו שקדמו לו, סבו ואבי סבו, וסבא של סבא וכן הלאה, כשכולם יושבים ליד שולחן, וזקנם ושיבתם מכסים את פניהם והם מחשבים זה לזה את חשבון עלות גידולם, מתווכחים ומתמקחים על גובה החוב... מעניין שבתחשיבים הללו לא מופיעים סעיפים האמפיינים את חיינו בישראל, כגון תשלומים עבור רכישת דירה או סילוק המשכנתא...

לטעם יוצא הדופן של הסרט תורם משחקו של סרג'יו קסטליטו בתפקיד אלברטו, שארשת פניו משתנה חליפות רב יאוש לבכי ובין בכי לצחוק, בסופו של דבר מגיע אלברטו לרומא, מוצא את אביו ובנאום הגנה־התקפה ממושך משכנע אותו שאת החוב שלו יפרע לא בהחזרת שלושים מליון הלירטות אלא בהשקעתם בבנו שלו – שנולד זה עתה.

לקומדיה סהרורית זו צריך סבלנות ושעה ארוכה של פנאי. אין בה מתח וגם לפעילותה הקרחתנית יש טעם של התרוצצות מתוך שינה, אבל אין ספק שהיא שונה ומיוחדת מכל סרט שראיתם על מסכי הקולנוע.

מבצע שלמה

(סוף מעמוד 2)

אורד. היום היא עושה שירות לאומי בניר עציון. כיתר חברותיה הגיעה לארץ בגיל תשע או עשר ועכשיו בפיה עברית מתגלגלת. היא בודדה בארץ. הוריה נשארו באריס־אבבא. נקודה כואבת. אבל יש איתם קשר טלפוני. מאבי באה מאסמרה, מדברת טיגרית מהבית ומבינה גם מאוהרית. מוכנה לסייע בקליטה, בתנאי שיאפשרו לה להמשיך במה שהתחילה ואהבה במסגרת השירות הלאומי – להיות מחליפה למורה...

"אני מרגישה לידם זרה. כאילו לא־שייכת" אומרת הנערה השחורה והנאווה בטבעיות כמעט צברית. והרי לפני תשע שנים היתה בעצמה עולה חדשה מאפריקה. עכשיו היא רגם מפליא לקליטה להמשיך במה שהתחילה ואהבה במסגרת השירות הלאומי – להיות מחליפה למורה...

"אני מרגישה לידם זרה. כאילו לא־שייכת" אומרת הנערה השחורה והנאווה בטבעיות כמעט צברית. והרי לפני תשע שנים היתה בעצמה עולה חדשה מאפריקה. עכשיו היא רגם מפליא לקליטה שהצליחה. הוכחה חיה להישג של מערכת. החינוך הממ"ד עם ילדי האתיופים.

חנה מולה, מערד, שעושה שירות לאומי במשטרה המקומית, בוגרת התיכון המקיף הממ"ד בבאר־שבע, לא מסכימה. אמהרית איננה מדברת, "שום מילה" והיא מוכנה לעזור בקליטה עלייה בשעות אחה"צ, אבל שלא יפסיקו לה את השירות במשטרה...

חנה גם תושפת שפת מיסורי הקליטה שלה בילדות:

"הרגשנו מוזרים בחצר בית הספר. הילדים בארץ היו מסתכלים עלינו בחבורות. היו מעליבים ומקללים וקוראים בשמות".

קוראים בשמות?

חנה מולה: כן, עד היום כשאני עוברת בכביש או מישהו יכול לצעוק לי מהמכונית: פרשית! והוא מעליב אותי. פתאום אני מרגישה לא שייכת. אבל אני לא עונה. שותקת ומתעלמת...

שושנה אברהם נדרה הרבה בדרכי הקליטה יחד עם הוריה. היתה בכפר סבא, משם לעכו, משם לעתלית ולבסוף לתחנה האחרונה בחולון. היא למדה בפנימיה של מס"ד מירון, באה מגונאדר ומדברת אמהרית וכולה נכונות לעזור לעולי מבצע שלמה. היא גם תושבת שלימודים בפנימייה מזרחים את תהליך "הישראליזציה" של הילדים. בתנאי שההורים מסכימים ובתנאי שוותר פנימייה רתית.

למה רתית?

"כי גם אנחנו רתיים" אומרת הנערה. "והחינוך הרתי הכי מתאים למה שהבאנו מאתיופיה" שושנה למדה טיפול בילדים אבל לא רוצה להיות מטפלת אלא לעשות הסבה מקצועית. כשיהיה לה על ילדותה, זכרה שהכי קשה היה לה עם צבע עורה (פתאום כולם מסביב לבנים) ועם האוכל הישראלי (לא חריף. לא מרגישים את הטעם שלו) ועם הבגדים (חגורה לוחצת בחצאית ובגדים תחתוניים שמעולם לא לבשה כמותם). אבל להצעה שיחזרו לביגוד האפריקני הרחב והנוח – מסרבות כולן בצחוק. מה פתאום, כבר התרגלו לחצאיות הג'ינס ואף אחת לא תלבש יותר שמלה אפריקנית, נוחה ככל שתהיה.

כשאני מתבוננת בבנות – נרגעים כל חששותי מפני קליטת יהודות אתיופיה.

"להחליף את שניהם ומיד"

בסוד שיח

מאת שאול שיף

החלטתה של ח"כ אורה נמיר להתפטר על הנהגת מפלגת העבודה, נובעת, בין היתר, מהקולות ההולכים וגוברים בתוך מפלגת העבודה כי יש להחליף את ההנהגה הנוכחית, קרי שמעון פרס ויצחק רבין ומיד. הקולות הללו אינם פוסחים על התפ"ם מבצרו של יצחק רבין, ואישים מרכזיים בו התבטאו מפורשות, כי הצלחה של מפלגת העבודה תבוא אך ורק מריענון ההנהגה. בתפ"ם משוכנעים גם, כי ב"פריי־מריס", בניגוד להערכות הרווחות, טובים סיכוייו של שמעון פרס לגבור על יצחק רבין. שכן, "לפרס הסגולות והיכולת להידבר עם 50 אלף איש ומכל רמות האוכלוסייה – תחום שאינו חזק במיוחד אצל יצחק רבין".

במיפקד עצמו של מפלגת העבודה לקרת ועידתה, אין ההסתדרות מסיגה את אספר המתפקדים להם ציימתו, מסתבר, כי למרות מסעות השיכנוע של נתום פסח, מנכ"ל קופ"ח בקרב עובדי "הקופה", אין הם מוזרמים להתפקד והלחצים בניגוד לעבר, אינם עושים את שלהם. אם ההסתדרות תתקשה לגייס מסות של מתפקדים יגוז החלום, כי מפלגת העבודה תאמץ את ישראל קיסר כמועמד של בשרה. קיסר עצמו מעולם לא התמודד על תפקיד כלשהו וזכה בו תמיד מתוך הסכמה וללא קרב. קרוב לוודאי שבמירוץ על הנהגת מפלגת העבודה ינקוט הלאה בקו זה.

"לכה עמנו והטבנו לך"

ביום שני הסבוע היתה חגיגה גדול ב"בית אורות" בניצוחו של ח"כ חנן פורת. הסיבה למסיבה? החלמתו של חֲבֵרה הערבי מפציעתו הקשה בידי מרצחים. חֲבֵרה ידיד ישראל נורה מטווח קצר בידי שלושה, אך הבדוי המבריע שכוון ללבו, נעצר על בריכת ספר התהילים שהחזיק בכיס חולצתו. באחרונה החלים חמדה ובבית אורות ציינו זאת בשירה (שירי עדות המזרח) ושמחה. ותו האירוע קיבל מתנה את ספר התהילים שהציל את חייו בתוך מפגרת זכוכית בפסוק: "אקראך ביום צרתי כי תענני" ובצד השני בפסוק "לבי ובשרי ירננו אל קל חי" חמדה התרגש מאוד וחש באהבת אמת שרוחשים לו כל אלה שעוסקים בגאולת אדמות ובתים בירושלים ובי"ע.

מצ"ד מתעוררת?

ביום רביעי בשבוע שעבר כיבדו בנוכחותם את משכן הכנסת כל הפעילים מצ"ד לשעבר. אמרנו "כל" אך צריך לכתוב במעט כולם. שכן, מנהיג מצ"ד לשעבר, יוסקה שפירא לא נכח בפיגוע הזה, דבר שלא נותר בלי פרשנויות. ההתכנסות שזומנה על־ידי נסים טוויר, יד ימינו של ח"כ הרבי יצחק לוי, וחיים פלק עוזרו של ח"כ חנן פורת היתה יריה ראשונה של החוג הזה לקראת הבחירות הפנימיות במפד"ל המשמשות ובאות. לדברי מארגני הכינוס אין מדובר בהחייאת מצ"ד, אלא בהידברות ודיון על הצורך לחזק את היסודות התורניים והלאומיים של המפד"ל בוועידתה. ח"כ חנן פורת ביקש לאמץ גם את הערכון של "יושר בחיים הציבוריים".

מעניין יהיה לראות עד לאיזה שלב יימשך שיתוף הפעולה בין האישים המרכזיים שנשלו חלק בכינוס הנ"ל. מעבר לעניינים האידאולוגיים קיים גם הרצון להיכלל במקום טוב ברשימת המפד"ל לכנסת ה־13 ופה שיקול הדעת מורכב מהרבה לחצים ותגועת מוקדי הכוח.

הקיבוץ הדתי השיב בשלילה

הקיבוץ הדתי שאינו רואה בעין יפה את הפסוד הניתן לתלמידי ישיבות משרות בבה"ל, החזון לסול חלק במסה המיוחד שהוקם על־ידי שמאלנים וחילוניים בהשקפה, בעד גיוס בחורי הישיבות לצבא. הקיבוץ הדתי, כמו חברי כנסת הדתיים אחרים השיב בשלילה להצעה זו, מאחר וה"הצעה לעקרונות מוסכמים" נראתה לו גורפת מדי "ואינה רואה את החיוב בלימוד התורה" – כלשונו של המזכיר המדיני של הקיבוץ הדתי, אברהם שטרן.

ביניתיים פועל הקיבוץ הדתי בשקט אך במרץ רב להשגת הבנה בין מרכיבי הציבור הדתי ושאיבו דתי על "עקרונות לאמנה הודית". נייה העקרונות עובר תוך התיעצות עם עשרות אישי רוח דת ובירך עליו גם נשיא המדינה, מר חיים הרצוג. אם "עקרונות האמנה היהודית" יזכו לתמיכה רחבה, הם עשויים להחליף את ה"סטטוס קוו" בעניני דת ומדינה שנוהג כבר מכל צדדיו.

אגב, סעיף השבת ב"עקרונות האמנה היהודית" תואם ל"ניר העמדה" שהונח על שולחן לישכת המפד"ל בשבוע שעבר. שני "הניירות" מציעים להעלים־עין מפעילות תרבותית בשבת של הציבור החילוני, כל זאת אם תושג הסכמה לגבי שאר הסעיפים שב"ניירות".

העתון "סטר" לרב הראשי

העתון היומי רב התפוצה "אורוינג סטנדרט" היוצא לאור בברטיניה פירסם ראיון עם הרב הראשי ליהודי בריטניה, הלורד הרב ד"ר עמנואל יעקובוביץ ומדבריו עלה, כי אין הוא מאושר מדרך טיפולה של ממשלת ישראל בבעיה הפלשתינאית. הראיון עורר ומעורר סערה רבתי בקהילה היהודית בבריטניה והרב הראשי השיב למבקריו כי קטעים בראיון עמו הוצאו מהקשרם. אלא שהעתון החליט שלא לעשות לרב הראשי חיים קלים וחשבונע הבהיר לקהל קוראיו, כי הראיון טרם פרסומו עבר שוב את עיניו הבוחנות של הרב הראשי. בעקבות ההבהרה זו של העתון הבריטי אין מקבלים עוד חסברים של הרב הראשי.

ראשי ישיבת "חורב" יאלצו לשקול שנית את לקיים את "הירנר" השנתי של הישיבה בהשתתפות הרב הראשי ליהודי אנגליה. רבים מידידי הישיבה רומזים בעדינות כי החכנסות של הערב עלולות להיפגע וגם היחס לישיבה שבין כתליה מתחנכים 450 תלמידים. ביניהם 30 תלמידים שעלו באחרונה מבריה"מ. ב"דינר" אמור הלורד, הרב הראשי ליהודי אנגליה להודיע על הקמת קרן מילגות בישיבה בסך 100 אלף דולר מכספו ומארגני "הערב" לא יודעים כיצד להתמודד עם "הסיפור" שנפל עליהם.

באל־על אך לא כשר

במחלקת עסקים במטוסי אל־על מחלקים לנוסעים שתיה חריפה בין רחבה ומכל הסוגים. בין המשקאות – ניתן גם "קמפרי" שכשרותו מוטלת בספק אליבא הרב יצחק יעקובוביץ העומד בראש מחלקת הייבוא של הרבנות הראשית. גם משחת השיניים "קולגייט" הנישנת במחלקות עסקים וראשונה, ומקורה מהונג־קונג אינה מותרת לשימוש.

ברבנות הראשית בוחנים בימים אלה נקיטת צעדים נגד רבנים בישראל המעניקים הכשר למוצרים המיוצאים מחו"ל, מאחורי גבה של הרבנות הראשית. מעשה זה אינו תוקי והרבנים נותני הכשר "בונים" בעיקר על הנישואה של הרבנות הראשית לכבודם של רבנים, וכי משום כך לא ייניקטו נגדם צעדים.

להשוות את שני הנשיאים

כמה חברי כנסת שוקלים ליום הצעת חוק ולפיה יישוות מעמד נשיא בית הדין הרבני העליון לזה של נשיא בית המשפט העליון בכל הקשור לגיל פרישה. לטענת הח"כים שהושוותה מעמד הדיינים לזה של השופטים, אין מקום לקיפותו של נשיא בית הדין הרבני העליון ורוזמת החקיקה נמצאת בשלביה הראשונים. יוזמיה מבקשים שתהיה גם על דעת הליכוד והמערך.